

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบทางสุขภาพทางกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ จากการก่อสร้างเขื่อนกันตลิ่งกว๊านพะเยา ประชากรคือ จำนวนครัวเรือนที่อยู่ในเขตตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน เลือกแบบเจาะจงจำนวน 11 คนและกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ตัวแทนของครัวเรือน จำนวน 349 ครัวเรือน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วยแนวคำถามในการสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งสร้างขึ้นโดยผู้วิจัยจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน สำหรับแบบสัมภาษณ์ได้นำมาหาความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .86 รวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และจัดเวทีนำเสนอผลการศึกษาต่อประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง สำหรับข้อมูลจากการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปและจัดหมวดหมู่เนื้อหา ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า การก่อสร้างเขื่อนกันตลิ่งกว๊านพะเยามีผลกระทบทางสุขภาพทางกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณทั้งด้านบวกและด้านลบ ผลกระทบทางสุขภาพทางกายด้านบวก คือ 1) เพิ่มความปลอดภัยให้แก่ประชาชนจากอุบัติเหตุจากรถ 2) ลดการเกิดอุบัติเหตุพลัดตกน้ำ และ 3) มีสถานที่สำหรับประชาชนมาออกกำลังกาย ผลกระทบทางสุขภาพทางกายด้านลบ คือ 1) มีการทิ้งขยะลงสู่กว๊านพะเยาเพิ่มขึ้น 2) ถนนแคบ และ 3) การจราจรไม่มีระเบียบ

ทำให้เกิดอุบัติเหตุจราจรได้ง่าย ผลกระทบทางสุขภาพทางจิตใจด้านบวก คือ 1) ทำให้ทัศนียภาพบรรยากาศบริเวณกว๊านพะเยาสวยงามขึ้น และ 2) รู้สึกสบายใจที่มาพักผ่อนที่กว๊านพะเยา ผลกระทบทางสุขภาพทางจิตใจด้านลบ คือ 1) หงุดหงิดที่การจราจรติดขัดโดยเฉพาะในตอนเย็น และ 2) รู้สึกกังวลใจที่มีวัยรุ่นมารวมกลุ่มกัน ผลกระทบทางสุขภาพทางสังคมด้านบวก คือ 1) ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น 2) ครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกัน และ 3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น ผลกระทบทางสุขภาพทางสังคมด้านลบ คือเป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นมาทะเลาะวิวาทกัน ผลกระทบทางสุขภาพทางจิตวิญญาณด้านบวก คือรู้สึกภาคภูมิใจที่กว๊านพะเยาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เจริญขึ้น สำหรับผลกระทบทางสุขภาพทางจิตวิญญาณด้านลบนั้น กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจว่าภาพของวิถีชีวิตเดิมและความสวยงามเป็นธรรมชาติของกว๊านพะเยาสูญเสียไปหรือไม่

จากผลการศึกษาดังกล่าว ควรที่จะมีการจัดระเบียบเกี่ยวกับพื้นที่จอดรถ การจัดการขยะ และจัดให้มีการตรวจตราความสงบเรียบร้อยบริเวณกว๊านพะเยา